Rättsfall från regeringsrätten

Fråga om tillämpning av schablonregeln i anv. till 33 § KL om avdrag för ökade levnadskostnader svarande mot traktamente i fall då traktamentet lyfts av aktieägare i fåmansbolag

A. Besvär av C angående inkomsttaxering år 1969. — C var anställd hos ett bolag i vilket han tillsammans med fadern ägde huvuddelen av aktierna. I sin deklaration uppgav han som intäkt traktamente (224 x 30 =) 6.720 kr, och yrkade avdrag för ökade levnadskostnader med samma belopp. — TN ville inte medge C avdrag för ökade levnadskostnader, då C endast torde ha förtärt matsäck, och sådan inte var avdragsgill — PN fann icke skäl föreligga att förvägra C avdrag med yrkat belopp. — På besvär av TI yttrade KR: Omständigheterna i målet föranleder till antagande att vad som under beteckning av traktamentsersättning utbetalats till C i huvudsak icke utgått för täckning av ökning av C:s levnadskostnader i tjänsten. Å andra sidan får antagas att vid vissa tillfällen förekommit avdragsgilla ökade levnadskostnader i anledning av tjänsten. I brist på närmare utredning från C:s sida kan dessa emellertid icke antagas ha överstigit 2.000 kr.

RR lämnade C:s besvär häröver utan bifall och anförde: Med hänsyn till C:s uppgift, att han vid arbete utom bostadsorten stundom intagit sina måltider i serveringslokaler men stundom haft matsäck med sig, kan ökningen i hans levnadskostnader beräknas ha avsevärt understigit det belopp, han erhållit såsom traktamente. I målet har vidare uppgivits, att C och hans fader är huvudaktieägare i det bolag där de är anställda. De har således ett avgörande inflytande i bolaget. Traktamenten har utgått till fadern med lika stort belopp. — Vid nu angivna förhållanden får ifrågavarande gottgörelse till C anses utgöra annan ersättning än traktamente. Den i 2 st av p 3 i anv. till 33 § KL angivna schablonregeln är därför icke tillämplig utan C är berättigad till avdrag för ökning av levnadskostnaderna endast i den mån han kan visa att sådan föreligger. — Vad i målet förekommit ger icke vid handen, att ökningen av C:s levnadskostnader överstigit det belopp KR angivit eller 2.000 kr. (RR 1.2.1972).

B. Besvär av H angående inkomsttaxering år 1969. — H arbetade som grävmaskinist hos ett aktiebolag i vilket han ägde aktier. Han var även bolagets verkställande direktör. I sin deklaration uppgav han som intäkt traktamente från bolaget med (3.478 + 4.752 =) 8.230 kr. Härav avsåg (47 × 74 =) 3.478 kr korttidsförrättningar med 47 övernattningar och (108 × 44 =) 4.752 kr långtidsförrättningar med 108 övernattningar. Han yrkade avdrag med uppburna 8.230 kr. — TN medgav avdrag för ökade levnadskostnader med 4.577 kr. TN anförde att då H varit anställd som anläggningsarbetare hade traktamentsersättningen, utöver vad anläggningsarbetaravtalet stadgade, betraktats som förtäckt lön. — PN ansåg att viss del av det belopp som betecknats som traktamente skulle hänföras till

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:48

lön och förklarade att av TN uppskattat belopp fick anses skäligt. — KR: ej ändring.

RR lämnade H:s besvär utan bifall och yttrade: H har under ifrågavarande tjänsteförrättningar varit verksam huvudsakligen som anläggningsarbetare. — De såsom traktamenten betecknade belopp, som utbetalats till H, överstiger väsentligt de för branschen vanliga. H är huvudaktieägare och verkställande direktör i det bolag, som utbetalat beloppen, och har sålunda haft ett avgörande inflytande vid bestämmande av storleken av dessa. — Med hänsyn härtill och till omständigheterna i övrigt får ifrågavarande gottgörelse anses utgöra annan ersättning än traktamente. Den i andra st av punkten 3 i anv. till 33 § KL angivna schablonregeln är därför icke tillämplig, utan H är berättigad till avdrag för ökning av levnadskostnaderna endast i den mån han kan visa, att sådan föreligger. — Vad i målet förekommit ger icke vid handen, att ökningen av H:s levnadskostnader överstigit det av myndigheterna i sådant hänseende medgivna beloppet, 4.577 kr. (RR 15.6 1972).

Fråga om avdrag för ökade levnadskostnader i samband med dagliga resor till arbetsplats. Periodiskt understöd till fästman.

Besvär av Inger P angående inkomsttaxering år 1967. — Inger P bodde i Lund och arbetade som lärare i Malmö och Höör. Hon reste dagligen mellan arbetsplatserna och bostaden. Hon gifte sig 4.11.1966 och hade före giftermålet lämnat underhåll till fästmannen. – I sin deklaration yrkade Inger P avdrag dels för ökade levnadskostnader i Malmö med 360 kr och i Höör med 540 kr, dels för periodiskt understöd med 3.600 kr. — TN vägrade avdragen.

PN avslog de besvär Inger P anfört och yttrade: I målet har icke visats, att Inger P de tjänstgöringsdagar under beskattningsåret, då hon färdats mellan bostaden och arbetsplatsen, intagit mer än en av dagens huvudmåltider å ort utom hemorten. I överensstämmelse med praxis medges vid sådant förhållande icke något avdrag för fördyrade levnadskostnader. Enligt vad som framgår av handlingarna i målet har Inger P under år 1966 lämnat ekonomiskt bidrag till sin fästman under en tid efter det denne drabbats av en påtvungen tillfällig arbetslöshet. Utredningen i målet kan icke anses ge vid handen, att i förevarande fall fråga är om periodiskt understöd i skattelagarnas mening.

KR anförde: Inger P har icke gjort sannolikt att hon på grund av sin tjänst dagligen varit borta från bostadsorten under så lång tid att hon är berättigad till avdrag för ökade levnadskostnader. Vid sådant förhållande och då utgivet periodiskt understöd får anses ha utgått i huvudsak för fästmannens studier lämnar KR Inger P:s besvär utan bifall.

RR biföll delvis Inger P:s besvär och yttrade: Inger P, som är bosatt i Lund, har tjänstgjort under beskattningsårets första hälft vid lärarhögskolan i Malmö och under dess andra hälft vid samrealskolan i Höör. Hon har dagligen färdats mellan bostaden och arbetsplatserna och därvid använt för resorna till och från Malmö allmänt kommunikationsmedel och för resorna till och från Höör — 42 km i vardera

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:48

riktningen — egen bil. Enligt vad hon obestritt uppgivit har den dagliga bortovaron från hemmet uppgått till i genomsnitt elva timmar. — Med hänsyn till det ringa avståndet och de täta kommunikationerna mellan Lund och Malmö saknas anledning antaga att Inger P under första halvåret åsamkats ökad levnadskostnad på grund av att hon arbetat på annan ort än där hon varit bosatt. Hon är därför icke berättigad till avdrag för ökad levnadskostnad under tjänstgöringen i Malmö. Däremot äger hon rätt till sådant avdrag under tjänstgöringen i Höör med yrkat belopp. — Vad härefter angår avdraget för till fästmannen utgivna 3 600 kr kan beloppet i fråga med hänsyn till vad som upplysts om mottagarens utbildning och förhållanden i övrigt icke anses ha utgått för dennes undervisning. Ej heller föreligger annat skäl att vägra Inger P avdrag för vad hon utgivit som periodiskt understöd. (RR 28.6.1972).

Bilkostnader

Besvär av TI angående köpmannen H:s inkomsttaxering år 1966. — Från inkomst av tjänst yrkade H avdrag för kostnad för egen bil i tjänsten med 13.167 kr, motsvarande vad han fått från sin arbetsgivare i bilersättning. — TN medgav avdraget.

Hos PN yrkade TI att avdraget skulle begränsas till 10 713 kr, då H inte kunde anses berättigad till högre avdrag än som motsvarade genomsnittlig ersättning under 1965 för mindre bil till statliga befattningshavare. — H invände: Den bil jag använt under 1965 är en Ford Taunus 17 M vars tjänstevikt är 1 140 kg. Bilen är försedd med dragkrok och används med släpvagn i tjänsten. Enligt bestämmelserna för statlig bilersättning är det alltså från om "större" bil med tjänstevikt över 1 100 kg. Avdraget bör alltså vara 13 546 kr. — PN biföll TI:s yrkande. — KR fastställde TN:s beslut.

RR yttrade: Av utredningen i målet framgår att en större bil erfordrats vid transport av maskiner och material med släpvagn. Även om, såsom H uppgivit, sådana transporter inte förekommit i någon större omfattning, får det med hänsyn till upplysta förhållanden anses befogat att H för tjänsten använt sig av en sådan bil. H är följaktligen berättigad till avdrag för sin faktiska kostnad för resorna i tjänsten. Det har inte påståtts, att denna kostnad understigit det av H i deklarationen uppgivna beloppet härför, 13 167 kr. Avdraget skall därför bestämmas till detta belopp. (RR 13.7.1972).

Periodiskt understöd till hustru anställd på utländsk beskickning i Sverige

A. Besvär av T angående inkomsttaxering år 1965. — I deklarationen yrkade T avdrag för periodiskt understöd till sin hustru, som var fransk medborgare och sedan den 1 juli 1964 var anställd vid franska ambassaden i Stockholm, med 7 700 kr. Han uppgav att makarna bott i samma lägenhet hela beskattningsåret, men att

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:48

hustrun under större delen av året måste anses bosatt i Frankrike och att makarna därför icke tillhört samma hushåll. — PN och KR vägrade avdrag för det periodiska understödet med hänsyn till att makarna T haft gemensamt hushåll. (T ansågs enligt KR:s utslag ej berättigad till ortsavdrag för gift med andra maken sammanlevande skattskyldig.)

RR yttrade: Jämlikt 18 § 1 mom förordningen om statlig inkomstskatt och 70 § 1 mom KL skall fru T såsom tillhörande Frankrikes beskickning i Stockholm anses i beskattningshänseende icke ha varit här i riket bosatt. Under sådana omständigheter kan, oaktat de faktiska förhållandena, någon hushållsgemenskap i beskattningshänseende icke ha bestått mellan mannen T som varit bosatt i Stockholm och fru T. Mannen T är därför i och för sig berättigad till avdrag för vad han kan visa sig ha periodiskt utgivit till sin hustrus understöd. Då mannen T emellertid inte ådagalagt att han utgivit sådant understöd, fastställer RR det beslut KR:s utslag innehåller. (RR 11.7.1972; två regeringsråd ville ej göra ändring i KR:s utslag.)

B. Besvär av samme T angående inkomsttaxering år 1968. — I sin deklaration yrkade T avdrag med 20 000 kr för periodiskt understöd till sin hustru, som fortfarande var anställd vid franska ambassaden i Stockholm. Han gjorde gällande att hustrun icke kunde anses bosatt i Sverige och att makarna därför ej tillhört samma hushåll. — PN och KR vägrade avdrag för understödet.

RR yttrade: T:s rätt till avdrag för periodiskt understöd till sin hustru är enligt 46 § 2 mom första stycket 1) KL beroende av frågan om hushållsgemenskap föreligger mellan makarna. Det förhållandet att hustrun — vid bedömningen av omfattningen av hennes personliga skattskyldighet i Sverige och av hennes rätt till vissa avdrag m m — skall anses icke vara bosatt här i riket, är därvid utan betydelse. Frågan huruvida hushållsgemenskap föreligger skall bedömas med utgångspunkt från de faktiska förhållandena.— I målet är ostridigt, att makarna sammanlevt under en följd av år och alltjämt sammanlever samt att de har gemensam bostad i Stockholm. T:s hustru tillhör således hans hushåll. — På grund härav lämnar RR besvären utan bifall. (RR 24.1.1973; de två regeringsråd, som i målet angående 1965 års taxering uttalat den mening efter vilken RR:s dom den 11.7.1972 avfattades, intog här samma ståndpunkt som tidigare och instämde i det beslut vartill majoriteten nu kommit med hänsyn till att det sätt varpå utbetalningarna skett jämte omständigheterna i övrigt ej kunde anses ge vid handen att beloppet avsåg understöd åt hustrun.)

Garantibelopp och förmögenhetsvärde för gemensamt taxerade fastigheter av vilka några sålts under beskattningsåret

Besvär av T angående inkomst- och förmögenhetstaxering år 1965. — Vid ingången av år 1964 ägde T åtta stadsägor. Dessa var för år 1964 gemensamt taxerade till 89 000 kr, varav byggnadsvärde 53 000 kr och markvärde 36 000 kr, samt omfattade en areal av 4 845 ävm. Per den 1.3.1964 avyttrade han fem av stadsägorna. Dessa var obebyggda och hade en areal av 3 018 kvm. De tre behållna fastigheterna omfattade således 1 827 kvm. T ansåg att av taxeringsvärdet 89 000 kr

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:48

ett till 66 600 kr avrundat belopp belöpte på de behållna fastigheterna (byggnadsvärde 53 000 kr + markvärde 1 827/4 845 × 36 000 kr. — Vid 1965 års allmänna fastighetstaxering åsattes de tre behållna fastigheterna ett gemensamt taxeringsvärde av 143 000 kr. — I 1965 års deklaration beräknade T garantibeloppet till 2,5 % × 2/12 × 89 000 + 2,5 % × 10/12 × 66 600 =) 1 760 kr. — TN beäknade garantibeloppet till 2,5 % × 89 000 =) 2 225 kr och förmögenhetsvärdet till 89 000 kr. — PN beräknade garantibloppet till 1 760 kr och förmögenhetsvärdet till 143 000 kr.

KR yttrade: Jämlikt 47 § KL skall vid beräkning av garantibelopp fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret läggas till grund. Några omständigheter, som bort reducera det vid beskattningsårets ingång gällande taxeringsvärdet eller 89 000 kr, är icke för handen. Enligt 4 § 2 st KF om statlig förmögenhetsskatt skall fastighet upptagas till det taxeringsvärde, som vid beskattningsårets utgång varit för fastigheten gällande. Om under beskattningsåret omständighet inträffat, som kan under taxeringsperioden påkalla förändrad värdering, skall fastigheten upptagas till det taxeringsvärde, som för taxeringsåret bliver densamma åsatt. I förevarande fall har genom att delar av fastigheten under beskattningsåret bytt ägare sådana förhållanden inträffat, som jämlikt 12 § 1 mom KL bort föranleda nya taxeringsvärden. T:s kvarvarande fasta egendom vid beskattningsårets utgång hade enligt förstnämnda lagrum och i enlighet med rättspraxis (RÅ 1958 not Fi 523) bort upptagas till det taxeringsvärde som åsatts egendomen för taxeringsåret, d v s år 1965, eller således 143 000 kr ... (KR beräknade garantibeloppet till 2 225 kr och förmögenhetsvärdet till 143 000 kr).

RR yttrade: Av utredningen i målet framgår, att det av T deklarerade fastighetsinnehavet vid ingången av år 1964 omfattade åtta stadsägor i Göteborg, vilka tillsammans utgjorde en taxeringsenhet och var åsatta ett gemensamt taxeringsvärde för år 1964 av 89 000 kr samt att av dessa fastigheter fem stadsägor avyttrades till annan person med verkan fr o m den 1.3.1964. — T skall icke beskattas för garantibelopp avseende de fem försålda stadsägorna för tiden efter avyttringen. Garantibelopp för nämnda tid avseende de tre övriga stadsägorna skall beräknas på grundval av vad som av de åtta fastigheternas gemensamma taxeringsvärde 89 000 kr kan anses belöpa på de tre nämnda stadsägorna. Anledning saknas att i detta hänseende frångå T:s beräkning, innebärande att av det gemensamma taxeringsvärdet ett belopp om 66 600 kr är att hänföra till de tre (behållna) stadsägorna. Det sammanlagda garantibelopp, för vilket T skall beskattas, bör i enlighet härmed beräknas till av honom yrkade 1 760 kr. — Vid beräkning av T:s skattepliktiga förmögenhet skall såsom tillgångspost upptagas värdet av de tre (behållna) stadsägorna. Även om de icke var för sig varit taxerade för år 1964, har de såsom ingående i den förut nämnda taxeringsenheten varit åsatta taxeringsvärde för nämnda år. Vid sådant förhållande skall de tre stadsägorna icke upptagas till det dem för år 1965 åsatta taxeringsvärdet utan till på dem belöpande andel av samtliga åtta fastigheters taxeringsvärde för år 1964 eller till nyssnämnda belopp 66 600 kr. (RR 13.7. 1972.)

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:48

Skönstaxering då skattskyldig inte deklarerat och vägrat lämna upplysningar under processen

Besvär av TI angående M:s inkomsttaxering 1967. M., som drev konditorirörelse i Malmö med första verksamhetsår omfattande tiden 6.1.1965—31.5.1966, avgav ej — trots anmaning — självdeklaration år 1967. — TN uppskattade rörelseinkomsten efter skön till 15 000 kr.

Hos PN yrkade TI att M skulle beskattas för en beräknad inkomst av rörelse om 30 000 kr, enär enligt vad som framkommit en anställd konditor i företaget haft en inkomst på över 25 000 kr och, om M inte kunde visa annat, det fick antagas att hans inkomst varit större än den anställdes. — PN: M har ej kunnat anträffas för delgivning av besvären. Tillräckliga skäl att frångå den av TN åsatta taxeringen har ej visats föreligga. (PN:s beslut delgavs en broder till M.)

Hos KR anförde TI bl a: Den av TN uppskattade rörelseinkomsten kan bedömas som alltför låg då den till allmän varuskatt skattepliktiga omsättningen enligt åsatt taxering överstigit 400 000 kr och en anställd konditor haft en lön på över 25 000 kr. I samband med utredning av den anställde konditorns avlöningsförhållanden får också anses ha framkommit, att rörelsens räkenskaper icke förts på tillfredsställande vis då bl a flera olika uppgifter lämnades om hans verkliga lön. (TI:s besvär delgavs M:s fästmö.) — KR fann TI inte ha förebragt tillräckliga skäl för ändring i det beslut vartill PN kommit i målet.

RR yttrade: M har icke avgivit allmän självdeklaration till ledning för egen taxering år 1967. På grund härav skall inkomsten jämlikt 21 § TF uppskattas efter vad med hänsyn till föreliggande omständigheter såsom verksamhetens art och omfattning finnes skäligt. Vid sådan uppskattning bestämmer RR med bifall till TI:s talan M:s inkomst av rörelse till 30.000 kr. (RR:s dom 8.6.1972.)

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:48